

SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

99

Jack L. Chalker

VIDURINIOSIOS TAMSOS VALDOVAI

eridas

Knygute.lt

Jack L. Chalker

**VIDURINIOSIOS
TAMSOS
VALDOVAI**

Mokslinis fantastinis romanas

Visą Galaktiką ir erdvę už jos
ribų valdo Pagrindinė Sistema.
Legendos byloja, kad ši
kompiuterinį tinklą kitados
sukūrė žmonės. Tačiau
Pagrindinė Sistema seniai protu
pranoko savo kūrėjus ir nūnai
sutraiško bet kokį mėginimą
mesti iššūkį jos galybei...

Iš anglų kalbos vertė ŽIVILĖ SAMĖNAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
99 tomas. Serija įkurta 1990m.

Jack L. Chalker - LORDS OF THE MIDDLE DARK
London, Gollancz, 1986

Copyright © by Jack L. Chalker, 1986

Cover art Copyright © by Lois Royo, 1996

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 1998
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2016

Visiems tiems, kurie dar tiki, jog be vaizduotės mes - niekas, kad be rizikos ir pavojų neįmanoma atlikti nieko didingo bei amžino.

1. TAURĖ, PILNA DIEVŲ

Dauguma žmonių tiki, kad galų gale pateks į dangų, netgi tie, kurie, aplinkinių nuomone, niekada ten nepateks. Tačiau tik nedaugelis mano, jog į dangų gali nusigauti dar gyvi būdami.

Kalnas visuomet jį žavėjo, bet jis niekuomet nesuprato, kodėl visiems kitiems šis kalnas kelia pagarbą ir baimę. Čejenai vadino jį Dievų Kalnu - ir, tiesą sakant, ne be pagrindo.

Didžiulis kalnas buvo kūgiškas, vulkano pavidalo, nors iš tiesų nebuvo vulkanas - nei veikiantis, nei užgesęs. Jis stūksojo apsuptas žemesnių, paprastų kalnų, viršūne remdamas dangų. Niekas niekada nematė jo viršūnės, o jei ir matė, tai neišgyveno tiek, kad spėtų kitiems pasakyti. Mat net ir giedriausią dieną Dievų Kalno viršūnę juosė tirštas debesų žiedas. Debesys sukosi aplink viršūnę, dažniausiai pagal laikrodžio rodyklę, kartais

net kunkuliuodami ir virsdami vienas per kitą - bet didysis žiedas niekada neišsisklaidydavo, niekada neišretėdavo, niekada neparodydavo, ką gi jis slepia ten, penkių su puse kilometrų aukštyje.

Nenuostabu, kad aplinkiniai gyventojai bijojo keistojo kalno ir jį garbino. Jis atrodė kitaip, elgėsi kitaip ir stūksojo čia nuo neatmenamų laikų. O štai mūsų narsuolį jau nuo vaikystės kalnas labiau žavėjo, nei baugino, nors jis pats nežinojo kodėl. Jis visuomet kažkuo skyrėsi nuo savo gentainių.

Jis buvo Žmogus, čejenas, kaip juos vadino kitataučiai pusžmogiai, be to, medžiotojas, karys ir pilnateisis genties narys, užimantis deramą vietą jos struktūroje. Kaip ir jo gentainiai, jis jautė paslaptinę vienovę su gamta, vidinį dvasinį ryšį tarp gamtos ir žmogaus. Jis tikėjo beveik viskuo, ko jį mokė. Bet niekada netikėjo, kad kalnų viduje gyvena dievai.

Ir genties vadas, ir žiniuonis žinojo, kokia manija apsėdusi šį karį, bet neįstengė jo perkalbėti. Jie tvirtino, kad nė vienas iš tų, kurie drįso įkopti į šventąjį kalną, nebegrįžo, nes kalno šlaitus saugo galingos dvasios. Jaunasis maištininkas tikėjo dvasiomis ir

žemės šventumui, bet buvo įsitikinęs, kad kalnas su tuo niekaip nesusijęs. Pagal genties laiko skaičiavimą padavimai apie šį kalną buvo palyginti neseni ir visai neįtikinantys. Jis žinojo, kad vieni dalykai sukurti Dangaus, kiti gamtos, treči žmogaus; kalnas jam visuomet atrodė priklausęs pastarajai rūšiai. Kalnas buvo Tautos žemėje, bet nepriklausė Tautai, be to, atsirado čia kur kas vėliau negu kiti kalnai; padavimai ir legendos, jo įsitikinimu, buvo tyčia paskleisti tam, kad niekam nekiltų klausimų apie tikrąją kalno prigimtį.

Žodžiu, tai, kas kitiems atrodė antgamtiška, jis laikė Tautos garbės įžeidimu ir netgi šventvagyste.

- Mes medžiojame bizonus ir elnius, valdome šią žemę, mums duotą Kūrėjo, - kalbėjo žiniuonis. - Gyvenimas čia išties geras, tiesiog nuostabus. Kalnas tėra mūsų pasaulio dalis, ir tiek.

- Ne, jis nėra mūsų pasaulio dalis, - prieštaravo maištininkas. - Jis ne gamtiškas, bet ir ne antgamtiškas. Mudu abu puikiai žinome, ką apie jį mano Taryboje. Jie ten gyvena toli nuo gamtos, pasikliaudami ne tiek savo kūno ir dvasios sugebėjimais, kiek mašinomis ir kitokiais prietaisais. Visi tai žino,

nes Tarybos žmonės privalo kas dveji metai grįžti pas mus trims mėnesiams. Šis kalnas sukurtas ne dievų ir ne gamtos, bet žmonių. Tu išmintingas. Ir širdies gilumoje tu, be abejo, tai žinai.

- Aš daug ką žinau, - atšovė žiniuonis. - Aš nesakau, kad tavo nuomonė klaidinga, bet tai dar nereiškia, jog esi teisus. Pats žinai, kad sykį Kūrėjas jau baudė mus už puikybę ir atidavė mus valdyti net ne pusžmogiams, bet baltaveidžiams demonams, kurie išžudė bizonus, išžudė Tautą, o likusius ištrėmė į dyką žemę, į tikrą pragarą, kur išgyventi buvo neįmanoma. Nors dabar dauguma baltųjų demonų ištrėmti į žvaigždes, o likusieji grįžo į savo senąsias valdas toli už Rytinės jūros, visgi jie paliko čia pakankamai savo nedorų darbų pėdsakų. Nuo aukštesnių vietų vis dar matosi išsprogdintos kalnų keteros, per kurias jie nutęsė plačius kelius, dar daug kur galima pamatyti kadaise didingų miestų griuvėsius.

- Tavo žodžiai teįrodo, kad aš *teisus*, - atsiliepė maištininkas, mįslingai šypsodamasis. - Kad padavimai apie kalną buvo sugalvoti tik tam, kad žmonės laikytųsi nuo jo atokiau. Taigi jis sukurtas Žemės būtybių, ne dangaus.

- Žemės ir pragaro būtybių! - Žiniuonis nusispjovė. - Tai bloga vieta. Gal netgi paties pragaro vartai. Kol mes nieko nedarome kalnui, jis nieko nedaro mums. Kas iš to, kad tu mesi jam iššūkį, ir jis praris tave, kaip prarijo kitus tokius pat bepročius? Ką tu tuo laimėsi? O jeigu išliksi gyvas, bet išleisi į laisvę nelabuosis, galbūt kalinamus ten, tai vėl užtrauksi ant mūsų galvų Kūrėjo rūstybę ir pražudysi mus visus.

- Galbūt ir tavo tiesa, žiniuoni, bet visgi aš mesiu iššūkį Kalnui. Aš privalau tai padaryti jau vien todėl, kad jis čia yra. Aš noriu žinoti, kam jį čia pastatė, o ne slėptis kaip vaikas nuo griaustinio, savo išmanymu tik stiprindamas baimę. Žmonių pareiga - nugalėti baimę, o ne leisti jos valdomam, antraip mes nusmuksime dar žemiau už pusžmogius. Aš gerbiu kalną, bet nebijau jo, ir matau tik vieną būdą įrodyti tai pačiam kalnui ir Kūrėjui, kuris išaukštino mūsų dvasią. Aš nesutinku su tavo nuomone, senoli. Jeigu atsisakysiu savo sumanymo, pasirodysiu esąs bailys ir nustosiu gerbęs pats save. O jei neatsisakysiu ir žūsiu, tai žūsiu garbingai, narsuolio mirtimi. Jei atsitrauksiu iš baimės, kad kalnas gali užsiundyti Tautą demonais, tada baimė visai pavergs mūsų

Žmones. Jeigu leisimės valdomi baimės, vadinasi, mes ne Žmonės, ne kūrinijos viršūnė, o tik apgailėtini sutvėrimai, drebantys prieš nežinomybę. O jei taip, vadinasi, mes esame niekas, nes jeigu baimė gali valdyti mus vienuose dalykuose, vadinasi, gali valdyti ir visuose kituose.

Žiniuonis atsiduso.

- Visada žinojau, kad reikėjo išsiųsti tave mokyti į Tarybą. Tavo protas kaip tik toks, kokio jiems reikia. Tačiau dabar, deja, jau vėlu. Keliuk. Kopk į kalną. Mirk garbingai, įrodydamas savo narsą. O aš apraudosiu tave - ir savo klaidą, kad leidau tokiam puikiam protui taip beprasmiškai pražūti. Nebesiginčysiu daugiau su tavimi ir nieko neįrodinėsiu. Tarp atkaklumo ir kvailo užsispyrimo - menka riba, ir ne mano jėgoms sugrąžinti atgal tą, kuris ją peržengė. Keliuk.

Kopimas buvo pavojingas, bet nesudėtingas. Šiuo atžvilgiu maištininkui tikrai pasisekė, nes čejenai nemokėjo apdirbti metalo, ir jam teko pasikliauti vien virve, mikliomis rankomis bei stipriomis kojomis. Pradžioje jis būgštavo, kad

vien tik šito nepakaks, tačiau paaiškėjo, kad šlaitas uolėtas, suskilinėjęs, tad apsiginklavus ištverme bei kantrybe buvo įmanoma po truputį kilti aukštyn.

Šiltas, kailiu pamuštas jo apdaras galėjo atlaikyti sunkiausius išbandymus, o gobtuvas ir veido kaukė gelbėjo nuo stingdančio šalčio, viešpataujančio kalnuose visais metų laikais. Būdamas patyręs kalnietis, jis žinojo, kad kylant oras retėja, todėl kopti reikia iš lėto, kad įprastum prie aukštumos sąlygų. Jis negalėjo pasiimti su savimi daug vandens, bet viršuje bus galima tenkintis sniegu. Netgi teks tenkintis, nes sūdyta mėsa, vienintelės jo maisto atsargos, neišvengiamai žadins troškulį.

Artėdamas prie debesų žiedo, jis netgi pradėjo abejoti, ar kas nors iš jo pirmtakų buvo nusigavęs taip aukštai. Sniego nuošliaužos ir nematomi plyšiai tarp uolų drauge su atšiauriu klimatu galėjo sulaukyti net didžiausius narsuolius, jeigu jie buvo nepakankamai pasiruošę kopimui ir neturėjo atitinkamos patirties. Kopimas išties nebuvo sudėtingas, tačiau šis sąlyginis lengvumas nepatyrusiam žmogui galėjo sužadinti pernelyg didelį pasitikėjimą savimi ir priversti

užmiršti daugybę slaptų pavojų.

Iki šiol kalnas niekuo nesiskyrė nuo kitų kalnų, nebent tuo, kad buvo aukštesnis. Nebuvo jis toks lygus, kad negalėtum įkopti be smaigčių ar kablių, nei toks nepaprastas, koks atrodė iš toli. Maištininkas jau ėmė galvoti, ar tik nebus vaizduotė piktai pasityčiojusi iš jo Tautos.

Tačiau virš galvos kaip visada sūkuriavo tanki debesų masė, kurios čia tikrai neturėjo būti - bent jau ne tokiam aukštyje ir ne nuolatos. Mįslingasis debesų žiedas galėjo išklibinti jo įsitikinimus, bet tik ne ryžtą. Jaunasis čejenas buvo tvirtai pasiryžęs įžengti į tuos debesis!

Ir visgi jam tik per stebuklą pavyko įgyvendinti savo ketinimą. Šaltis čia buvo nepakeliamas, ir kartais atrodydavo, kad akys tuoj apledės, bet galų gale jis pasiekė debesų juostos apačią. Čia narsuolio tykojo didžiausias pavojus: ropštis toliau apgraibomis lediniame kunkuliuojančiame rūke. Įtarimas, kilęs jam jau anksčiau, dabar peraugo į tikrą baimę, kad galbūt kalnas kaip tik ir baigiasi ties debesimis, ir jis, nematydamas nieko aplinkui, įžengs tiesiai į prarają.

Laimei, debesis, nors ir labai tiršti, visgi

nebuvo visai neperregimi; užtat vėjas buvo toks stiprus, kad kas akimirką grasino išversti iš kojų. Labiausiai stebino tai, kad oras staiga atšilo - bent jau nebestingdė kaulų. Kartu su skausmingu atitirpstančios odos dilgčiojimu atėjo ir kitas palengvėjimas, psichologinis: rūkas aplinkui ir buvo tik rūkas, nors, be jokios abejonės, sukurtas ne gamtos.

Apie tai bylojo ne tik šiluma, bet ir tas faktas, jog rūkas atrodė visai bekvapis. Šiluma juk turėjo iš kažkur atsirasti, tačiau jokių vulkaninių dujų, besiveržiančių iš žemės, čia nebuvo. Jaunasis čejenas kopė toliau ir vos už dvidešimties ar trisdešimties žingsnių netikėtai išniro iš debesų. Tiesą sakant, rūko juosta čia dar nesibaigė, tai buvo tik tuščias tarpsluoksnis, suformuotas šilto oro masės. Virš galvos tebesūkuriavo tirštos debesų lubos. Tačiau jis dėl to nebesijaudino: vos už dešimties žingsnių nuo apatinio debesų žiedo kalnas baigėsi.

Čia, viršuje, jis iš tiesų buvo panašus į ugnikalnį, tokį, kokių pasitaiko vakaruose. Pačioje kalno viršūnėje žiojėjo krateris, taisyklingo skritulio formos ir mažiau kaip šimto metrų skersmens. Tai buvo taip pat nenatūralu, kaip debesys ir šiluma. Šiluma,

beje, sklido kaip tik iš kraterio: oras aplinkui net virpėjo nuo kaitrių srovių. Jaunuolis vargais negalais priropojo prie kraterio krašto ir pažvelgė vidun geliančiomis akimis. O pažvelgęs tik prasižiojo ir suakmenėjo iš siaubo bei nuostabos. Pirmąją akimirką jis net pagalvojo, ar tik varginantis kopimas nebus atėmęs jam proto.

Veidai... Milžiniški veidai uolinėse sienose palei visą kraterio kraštą. Vyrų ir moterų veidai, keisti, svetimi, visai nepanašūs į Tautos žmonių veidus.

Demonų veidai.

Gigantiški veidai, iškalti iš kažkokios balkšvos uolienos ar kokios kitokios medžiagos, kyšojo iš kraterio sienų. Vien nosys buvo aštuonių ar daugiau metrų ilgio. Burnos, nors dabar kietai sučiauptos, išsižiojusios galėjo praryti buivolų kaimenę.

Kas iškaltė čia tuos veidus, stebėjosi jaunuolis. Ir kam?

O po veidais, maždaug keturiasdešimties metrų gylyje, buvo grindys, padarytos, sakytum, iš kažkokio labai šiurkštaus audeklo; tačiau jaunasis čejenas išmanė pakankamai, kad suprastų, jog tai metalas, smulkios

metalinės grotelės. Pro grotelių tarpus iš kalno vidaus kilo šiltas oras, formuojantis debesų žiedą ir palaikantis šilumą aplink kalno viršūnę. Dar grindyse buvo išpiešti penki apskritimai, keturi išdėstyti kvadratu, vienas centre. Kiekviename apskritime buvo vis kitoks piešinys. Jis nežiūrėjo, kas tai per piešiniai - iš dalies dėl to, kad nuotolis buvo per didelis, iš dalies dėl to, kad labai skaudėjo akis. Be to, visus penkis ratus dengė smulkūs kažkokios baltos medžiagos gabalėliai, išbarstyti po grindis ir, be abejo, atsiradę čia vėliau nei patys piešiniai.

Jis dar sykį įsižiūrėjo į milžiniškus veidus ir pajuto, kaip kūnas nuėjo pagaugais. Jie buvo tokie paslaptingi ir šiurpūs. Jeigu kas iš žmonių ir buvo užlipęs iki čia, tikriausiai pagalvojo, kad mato miegančių kalnų dvasių veidus. Jaunuolis suskaičiavo dvidešimt penkis veidus, išdėstytus palei vidinį kraterio kraštą, bereikšmius, miegančius veidus užmerktomis akimis. Tik staiga krūptelėjo, persmelktas netikėto suvokimo: čia buvo ne dvidešimt penki skirtingi veidai, bet tik penki - kiekvienas pakartotas po penkis kartus.

Vyras trumpais garbanotais plaukais, storomis lūpomis ir plačia priplota nosimi....